

ภาษาเขมร

1. ความนำ

ภาษาเขมรนอกจากจะใช้กันในประเทศกัมพูชาแล้ว ยังใช้กันในจังหวัดต่างๆบางจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออกของประเทศไทยในบรรดาคนไทยเชื้อสายเขมร 500,000 คนด้วย ตัวอักษรเขมรได้เคยถูกนำมาใช้ในการเขียนหนังสือธรรมและวรรณคดีพุทธศาสนาในประเทศเรา ในสมัยก่อนนั้นพระภิกษุในประเทศไทยต้องอ่านเขียนอักษรเขมรได้เพราะคัมภีร์ในพุทธศาสนาใช้อักษรเขมรเขียนตั้งกล่าวแล้ว¹ การใช้อักษรไทยพิมพ์คัมภีร์พุทธศาสนาเพิ่งจะมีขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังปรากฏในพระราชปรารภตอนหนึ่งที่สวัสดิ์ วิเศษวงศ์นำมาอ้างไว้ว่า

"อนึ่ง ในสยามรัฐมณฑลนี้ แด่เดิมได้เคยใช้อักษรขอมเป็นที่รองรับเนื้อความในพระพุทธรศาสนา เมื่อจะกล่าวโดยที่แท้จริงแล้ว ตัวอักษรไม่เป็นประมาณ อักษรใดๆก็ควรใช้ให้สิ้น ประเทศอื่นที่นับถือพระพุทธรศาสนา คือ ลังกา พม่า ลาว เขมร เป็นต้น ก็สร้างพระไตรปิฎกด้วยอักษรตามประเทศของตนทุกๆประเทศ"²

การเขียนอักษรเขมรแต่โบราณนั้นเริ่มต้นด้วยเขียน **ឈ ខេ កុ ខា ង វិ ឌ** (นโม พุทธาย สิพุธ) ก่อน เป็นการไหว้ครู ต่อจากนั้นก็เรียนสระและพยัญชนะ แจกแม่ กะ กา หักประสมตัวให้รู้พยัญชนะ สละกตามแบบที่ได้ให้ไว้

ตัวอย่าง

<u>แม่ กะ กา</u>	កិ	កិវ	កិ	កិ	កុ	កិ
	กะ	กา	กิ	กี	กู	กู
	កេ	កេវ	កុ	កិ	កិ	កิ
	เก	โก	กู	กี	กิ	กิ

¹ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา นาคสกุล. อ่านภาษาเขมร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524, หน้า ก.

² สวัสดิ์ วิเศษวงศ์. ตำราเรียนอักษรโบราณ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วงษ์สว่าง, 2524, หน้า 9.

<u>กนุน</u>	ក្រុន	ក្រុន	ក្រុន	ក្រុន	ក្រុន	ក្រុន
	กนุน	กนุนา	กนุนี	กนุน	กนุน	กนุน
	ក្រូន	ក្រូន	ក្រូន	ក្រូន	ក្រូន	ក្រូន
	กนุเน	กนุโน	กนุนี	กนุน	กนุน	กนุน

เมื่อสามารถประสมตัวได้แล้ว ก็นำเอาอักษรเหล่านี้มาใช้ในการเขียนคำสวดมนตร์ เช่น
ในการเขียนคำนมัสการและพระไตรสรณาคม

คำนมัสการ

និមោ	ភិស្វិ	ភគវរណ	អរហតេ	ចម្មាភិម្ពុត្តិ
นโม	ตสุส	ภควโต	อรหโต	สมมาสัมพุทธอสฺส.

พระไตรสรณาคม

តុច្ច	ឆរណ	ភិស្វិ
พุทธ	สรณ	คจฺดามิ
ธมฺ	ឆរណ	ភិស្វិ
ธมฺ	สรณ	คจฺดามิ
สงฆ	ឆរណ	ភិស្វិ
สงฆ	สรณ	คจฺดามิ
ตุณิ		
ตฺถิมุปี		
ทวิ		
ตฺถิมุปี		

เป็นต้น¹

ที่ยกตัวอย่างมานี้เป็นการใช้อักษรเขมรเพื่อใช้เขียนภาษาบาลีตั้งแต่พระภิกษุสามเณรไทย-
เคอใช้กัน เราออกเสียงสระและพยัญชนะของเขมรเหมือนกับเสียงสระและพยัญชนะของ-
ไทยทุกตัว แต่อันที่จริงแล้ว สระและพยัญชนะของเขมรมิได้ออกเสียงเหมือนสระและพยัญชนะ-
ของไทยไปทั้งหมด ดังจะเห็นในคอนต่อไปนี้

¹ สวัสดิ์ วิเศษวงษ์. อ้างแล้ว. หน้า 31, 34, 44.